

Приморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА III ° БРОЈ 38 ° 25. ЈУЛ 1974.

ЦИЈЕНА 2 ДИНАРА

УЛОГА ДЕЛЕГАЦИЈА

ДОСАДАШЊЕ функционисање делегација и њихова улога у раду Скупштине показали су да делегације, и поред редовног скупљања и разматрања скупштинских материјала, нијесу оствариле улогу која се од њих с правом очекивала.

Ранији скупштински систем у коме су грађани преко својих зборова и одборничка стављали одређене примједбе на најпрве скупштинских аката, замијењен је новим, далеко квалитетнијим и самоуправнијим, делегатским системом.

И поред тога што су за чланове делегација изабрани претежно активни друштвено-политички радници који су се досадашњим радом као такви објавили, нови скупштински систем неће моћи да функционише беспрекорно на самоуправним начинима све док Скупштина буде контактирали преко својих делегата само са делегацијама, без укључивања радних људи и грађана, преко организованих састанака на којима би се заузимали ставови о свим значајнијим питањима предлагала нова рјешења, стављале примједбе на предложену рјешењу и износила мишљења о политици, одлукама и начину рада организација у општини. Тако да се то буде остварило, онда ће се моћи карати да радни људи и грађани учествују у одлучивању о питањима од заједничког и друштвеног интереса. За остваривање таквог самоуправљања огромну улогу треба да одиграју, поред чланове делегација и делегата, предсједници делегација, чија је координaciona улога веома важна, до сада често формалистички посматрана.

Неправилно би било све то препустити делегацијама, предсједницима делегација и делегатима, јер тако сложене задатке они не би могли сами квалитетно да обаве, па се из тог разлога намеће потреба да овима укажу неопходну помоћ. Извршни одбор са органима управе, Служба за скупштинске послове, органи управљања и руководства свих друштвено-политичких организација у мјесним заједницама и самоуправним организацијама и заједницама, те на тај начин заједничким напорима реализују основне принципе самоуправљања у општини. Досадашња помоћ није била добољна, иако су скупштински материјали достављани свим члановима делегација и, НА ТАЈ НАЧИН, делегацијама омогућено да на њима ставе велики број примједби, јер у четири од пет мјесних

заједница органи управљања још нијесу ни конституисани, што се не може ничим правдати, а руководства друштвено-политичких организација у овим организацијама и заједницама, осим у ријетким случајевима, нијесу показала скоро никакво интересовање за што успјешнији рад делегација.

Друштвено-политичко вијеће сачињавају делегати друштвено-политичких организација, али они у досадашњем раду нијесу контактирали са својим делегацијама ради заузимања претходних ставова по разним актуелним питањима из дјелокруга овог Вијећа. А улога делегата може се квалитетно остварити једино ако они буду дјеловали у име и на основу претходно утврђених ставова у својим делегацијама, јер је заједнички задатак свих друштвено-политичких организација да се у потпуности оствари улога општине у изграђивању политике друштвено-економског развоја, стављајући на основама власти и самоуправљања радних људи и грађана, преко организованих састанака на којима би се заузимали ставови о свим значајнијим питањима предлагала нова рјешења, стављајући на основе основама власти и самоуправљања радних људи и грађана у комуни.

Мјесто и улога делегација у нашем самоуправном механизму јасно је дефинисана, али, да би оне оствариле своју улогу, потребно је, поред помоћи, о којој је било ријечи, стално радити на побољшању информисаности радних људи и грађана, и то на квалитетном и благовременом — информисању, као и на њиховој политичком уздијању у циљу што бољег непосредног и посредног укључивања у креирању општинске политике.

Д. Јововић



На митингу је говорио генерал-пуковник Никола Гажевић

ПРОСЛАВА НАЦИОНАЛНОГ ПРАЗНИКА

ЦЕНТРАЛНА ПРОСЛАВА ТРИНАЕСТОЈУЛСКОГ ПРАЗНИКА за будванску, тиватску и которску општину одржана је у Градиошници код Тивта. Мијутом ћутања за пале борце и интонирањем Лењиновог марша, који су извели мјешовити хор и Градска музика из Тивта, почeo је велики митинг на коме је поводом устанка у Боки говорио члан Савезног одбора Савеза удружења бораца НОР Југославије генерал пуковник Никола Гажевић.

Пошто је указао на развој народно-ослободилачке борбе и допринос нараода овог краја револуцији, Гажевић је нагласио да су узалудна била сва настојања италијанског окупатора да одвоји Боку од ослободилачког покрета.

— Ни стравична војна сила, ни стријељања, ни затвори и мучења — рекао је између осталог генерал Гажевић — нијесу могли одвојити народ од партизана, нити сломити вјеру у побједоносни исход народно-ослободилачке борбе. Највећи дио народа Боке остао је уз ослободилачку покрет, а велики број њених најодбранјијих синова и кћери пришао је партизанима и учествовао на многим бојиштима широм Југославије, несебично дајући животе за слободу отаџбине. Као круну таквог расположења и опредељења народа Боке представља формирање Прве бокељске бригаде, која је учествовала у ослобођењу не само Боке, већ је одиграла значајну улогу у ослобођењу Црногорског приморја и осталих крајева наше домовине.

Никола Гажевић је затим говорио о свијетлим ликовима народног хероја Ника Анђела и првобораца Бориславе Зеновић и Михаила Ивановића, који су 1944. године погинули у борби против домаћих издајника у селу Мрчевцу.

— Кад данас говоримо о славним данима револуције — наставио је Гажевић — ми то чинимо да бисмо одали почаст онима који су за слободу дали животе, али, такође, и да се подсјетимо на наше обавезе. Ми жељимо и градимо мир и слободу, водимо несврстану политику, а то смета империјалистичким круговима, који испољавају претензије на неке дјелове наше територије. Но, од Горице до Београда, од Суботице до Боке, било чије претензије на нашу територију најчиšће ће на несаломљиви отпор збратимљених народа и народности Југославије.

Истичући да би носиоци савремених крећања у нашем друштву, којима су печат дали Писмо друга Тита, конгреси Савеза комуниста и нови устави требали да буду млади, генерал Гажевић је говор завршио показатељима о великом друштвено-економском и културном препороду Боке Которске.

Прије митинга у Градиошници, у Мрчевцу, селу у коме је било стјециште револуционарних организација у тока рата, одржан је велики збор омладине на коме је говорио првоборач Нико Петковић.

Почеле „Игре југа“

ПРЕДСТАВОМ „ГОРСКОГ ВИЈЕНЦА“ режисера Благоје Ераковића у извођењу глумца Црногорског народног позоришта из Титограда на летњој позорници у Улцињу 21. јула почело је овогодишњи, други по реду фестивал под називом „Игре југа '74“. Интересантно је истаћи да је овогодишњи фестивал проширен и на остале градове Црногорског приморја, тако да ће поред Будве, Тивта, Котора и Херцег-Новог, који су били доманини прошлогодишњих „Игра“ „Игра“, наше познате глумце, музичаре, пјеснике и сликаре ове године моћи да виде и чују становници Улциња, Петровца на мору, Рисна и Цетиња. Фестивал ће чинити синтезу поезије, сатири и хумора, позоришне умјетности, музике и сликарства. Наступаће наши познати умјетници и друштва. „Игре“ ће се изводити по такозваном блок систему: неколико дана у једном граду и тако редом.

На „Играма“ ће наступати поред осталих пјесници Горан Бабић, Јеврем Брковић, Гајко Дапčević, Ранко Јовановић, хумористи и сатиричари Жарко Петан, Миленко Вучетић и Милован Витезовић.

Ансамбл зеничког позоришта представиће се комадом „Воке хумана“ Мома Капора. Раније најављивана представа

„Кањош Мајдановић“, коју су за сцену приредили Благоје Ераковић и Ранко Јовановић, највјероватније неће бити изведена, јер, како нам је саопштено, за то недостају средстава: било је замишљено да се она изведе у аутентичном амбијенту — на Дробном пјеску, у Светом Стефану и острву близу града-хотела — што би овогодишњем фестивалу дало оригиналну димензију, а гледаоцима омогућило јединствен доживљај.

У музичком дијелу програма наступиће Милка Стојановић, Живан Сарамандић и Трипо Симонути, који ће имати заједнички концерт, Јован Јовић са концертом на гитари, фолклорни ансамбли „Кањош“ из Будве и „Његош“ из Цетиња, клапа „Бокељи“ трио хармоника из Котора и други. Од пјевача забавне музике наступаће Нада Кнежевић и Зденко Ковачичек.

У програм ће се укључити сликар Пеђа Милосављевић, са изложбом која ће бити отворена 28. у Будви, и Никола Гвозденовић-Гвоздо који ће отворити самосталну изложбу у „Санта Марији“.

Организатор овог фестивала ће, као и прошле године, бити Културни центар из Будве.

ИЗ РАДА САВЕЗА КОМУНИСТА

ВИШЕ БРИГЕ О МЛАДИМА - У МЛАДЕ ВИШЕ ПОВЈЕРЕЊА

ПОСЛИЈЕ ВИШЕГОДИШЊЕ ПАУЗЕ коју је карактерисала пасивност омладинске, као и осталих друштвено-политичких организација, недавно су Општинска конференција Савеза комуниста и Општинска конференција Савеза омладине расправљале о младима, проблемима и тешкоћама с којима се они срећу, њиховом мјесту и улози у друштвеном животу, најзад о односу Савеза комуниста и осталих друштвено-политичких организација према тим питањима. О свим овим проблемима било је ријечи у уводном излагању секретара ОКСК Милена Дујовића, а они су истакнути и у материјалима припремљени за овај петочасовни скуп.

НАСУШНА ПОТРЕБА

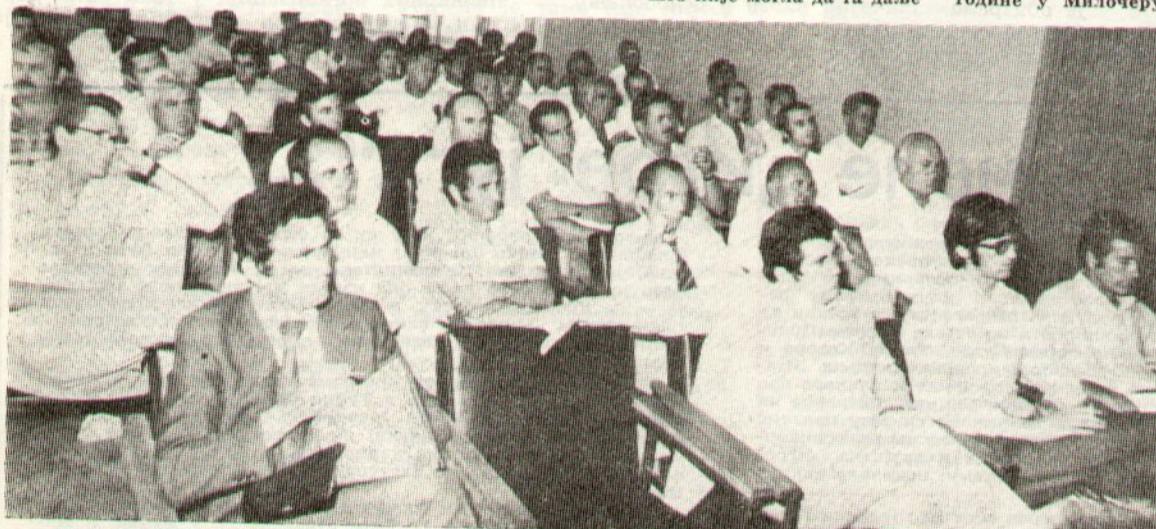
„Драго ми је“ — рекао је Душан Абрамовић — „што сам позван на ову сједницу, јер сам родитељ. Омладина чини цијет једног града и даје му живот. Погледајте како је у највећем дијелу године Будва пуста. Разлог је што њена омладина највећи дио времена проводи на страни, односно на путу од куће до школе. Зато по мом мишљењу, отварају средње школе један од најважнијих наших заједница.“

Општа је констатација конференције да је у посљедње вријeme обезбиђено у доброј мјери присуство омладине у друштвеној, самоуправној и политичкој животу комуне, што је предуслов за истинску афирмацију младих и њихово прерастање из објекта у субјекат друштвених кретања. Ово из разлога што је незавидан ниво њиховог идеолошког и политичког образовања, пототову оних који су укључени у друштвене и самоуправне структуре. Због тога се највећи дио омладине не може квалифицирано и са успјехом ангажовати на рješavanju сложених и одговорних задатака и у даљем развоју самоуправних односа. С обзиром на извјесne специфичности подручја на којем живи и ради наша омладина, као и чињеницу да је она још увијек само посматрач друштвених zbića, rad na њihovom ideološko-političkom образовањu mora biti stalna brigra i prvorazredni zadatak svih dруштвено-političkih i vaspitnih faktora.

ИНВЕСТИРАТИ У ЧОВЈЕКА

„Нема омладинског питања — мишљења је светозар Радуловић — „које није друштвено и обрнуто... Свака инвестиција у човјека није промашена, јер се сви дефицити могу покрити изузев ако су то људи. Апеловао бих да се не мјере средстава за омладину на апотекарској ваги. Статистика показује да се убрајамо у градове са највећим стандардом, али она може и да обмане. Ако се мисли на лични стандард, онда је то истина. Погледамо ли где наша омладина може да покаже своју активност да би се отргла од улице, којке и лоших утицаја, констатовамо да нема ни једног квадратног метра простора за те спрхе. Но, на нашу срећу, иако изложена више штетним него корисним утицајима, омладина одолијева свemu томе...“

На сједници је посебно истакнута потреба да се млади оснапобе за што успешније супротстављање разним негативним појавама које се сретају у нашој средини, као што су приватизација друштвених имовина, неоправдано богаћење, малограђанско понашање и слично. Омладину треба кроз конкретну политичку акцију навикати



Послије дуже паузе проблеми Омладине на дневном реду

ОСЈЕТНО ПОВЕЋАНА ЗАСТУПЉЕНОСТ МЛАДИХ У САМОУПРАВНИМ TIЈЕЛИМА. — СЛАВИ УСЛОВИ ЗА ОБРАЗОВАЊЕ. — ПОТРЕБА ЗА СТАЛНИМ ИДЕОЛОШКО-ПОЛИТИЧКИМ УЗДИЗАЊЕМ. — ОМЛАДИНСКА РАДНА БРИГАДА. — О СТАТУСУ СЕЗОНСКЕ И СТАЛНЕ РАДНЕ СНАГЕ.

вати да превазилази у нашој средини укоријењени опортунизам, фамилијарност и политику незамјеђања.

У неколико протеклих година постигнута су видни резултати у погледу пријема младих у Савез комуниста. Превазиђена је резервисаност и извјесno неповјерење према њима, а код омладине је порасло интересовање за ступање у Савез комуниста. На Конференцији је преовладало мишљење да критеријуми пријема у СК не смiju бити само изражена воља младих него да то резултира из њиховог рада и активности у школи, омладинској организацији, на радном мјесту и свуда где је млади човјек присутан. Оваква политика пријема у Савез комуниста у доброј мјери bi афирмисала и цјелокупну омладинску организацију.

ШКОЛА — УЧЕНИК

„Много младих“ — ријечи су Милорада Данчића — долази код нас на рад из различних крајева наше земље нарочито у току туристичке сезоне. Иако су то већином ученици школа у привреди, ми их запошљавамо као радну силу. Однос школе и радне организације према тим људима није регулисан, посебно на релацији ученик-школа. Наиме, нико не продаје радну силу и погава се с хотелима који јој исплаћују 1000 динара по ученику, од чега они добију само 30%. Питамо се: троше ли се остале средства за набавку учила или се дијеле за личне дохотке?“

Образовању младих посвећена је посебна пажња. До сада ово питање у нашој комуни није озбиљније сагледавано, па је ова дјелатност највиše заостала у односу на укупни друштвено-економски и привредни развој комуне. Тако смо се нашли у ситуацију да општина, која се убраја у најбогатије у држави и која има велике туристичке аспирације, нема средње школе у којој би млади стицали квалификације за рад у туристичко-угоститељској привреди, основној привредној грани овог подручја. Поред тога, омладина нема ни једног квадратног метра простора где би испољавала било какву друштвену активност, а да и не говоримо о спортским објектима којих у нашој општини уопште нема, због чега је масовна физичка култура запостављена.

ЛИКОВИ БОРАЦА

ВАСО ТОМОВ МИТРОВИЋ

ИМАО јЕ НЕПУНУ ГОДИНУ када му је отац Томо пошао у печалбу да би прехарио породицу. Већ у шестој Васо Митровић (на слици) остао је без хранитеља који је нашао смрт „под сунцем туђег неба“. Остало је мајка с недораслим сином и кћерком. Васо је завршио основну школу у Прасковици и на мајчину радост био најбољи ученик. Потошто није могла да га даље

школује, младић је отишао да изучава столарски занат. У Будви је остало четири године, здружио се с напредним омладинцима које је предводио Иво Миковић. Након завршеног заната двије године је радио као столар, а 1938. је отишао у Београд ради полагања мајсторског испита. Постао је члан Уједињених радничких синдиката и СКОЈ-а. Почетком 1940. године у Милочеру орга-

нијује синдикалну подружницу. У Партију је примљен 1940. године, а за датак му је био организација СКОЈ-а.

Одликовао се ширином духа, скромношћу и ненаметљивошћу. Веома интелигентан, својом појавом уливао је поуздане у свакој средини. Као један од организатора устанка у Светом Стефану, учествовао је у акцијама које су се изводиле око Милочера и учествовао у бици на Брајићима. Два дана послије ове битке добио је задатак да успостави везу са Српским комитетом. Потошao је с Наштровске горе 20. Јула 1941. године. Испратила га је мајка која је била у збјегу. С њим је пошао и Митар Митровић, такође столар и активиста из предратног периода. Носили су само пижице, јер су имали највећу да се легално пребаце до Котора. На Мирну су нашли на италијанску патролу која је запуцала, јер нијесу хтeli да се одазову позиву на предају. Том приликом је Васо изгубио живот, а Митар је тешко рањен.

Иако је завршио живот у цвијету младости, не дочекавши да његови младалачки синови буду остварени, Васо Томов Митровић остао је да живи у сјећању својих друготвора као један од најлепших ликова из наше рево-



Луције. Општински одбор СУБНОР-а Будва подигао је плочу на његовој родној кући.

Омладина Светог Стефана не је на мјесту погибије у Мирцу подићи спомен-обиљежја у знак сјећања на овог храброг бораца.

Поводом тридесетчетврте годишњице погибије свог јединца сина Васа, Јела Томова Митровића, у мјесту помена и у знак захвалности његовим друштвеним и организацијама СУБНОР-а који јој сваке године указују пажњу, прилаже 1000 динара у Фонд за изградњу Основне школе „Стјепан Митров Јубина“ у Будви.

СКУПШТИНСКИ ЖИВОТ

Детаљни урбанистички план Будва - Запад дат на јавну дискусију

На заједничкој сједници свих вијећа Скупштине општине Будва доцније је закључак о стављању на јавни увид Насправа детаљног урбанистичког плана Будва - запад и у временском интервалу од 22. јула до 22. августа ове године. Најпре ће се примједбама гравана размотрити неколико тога Комисија за стручну сједницу детаљних урбанистичких планова, како би извршили одбор мега да утврди коначан текст предлога плана и достави га Скупштини на усвајања најкасније до 15. септембра 1974. године.

ДАТА САГЛАСНОСТ НА СТАТУТ ШКОЛЕ У ПЕТРОВЦУ

Вијеће удруженог рада на својој петој сједници дало је сагласност на Статут Основне школе „Мирко Срзентић“ у Петровцу на мору, изузев на уводне одредбе које треба усагласити с новим уставним и законским прописима, одредбу члана 4. из које треба брисати ријечи „а чији редитељи живе на територији

Петровца и околних села“ и одредбу члана 145 у којој треба обристи ријечи „која стапају на подручју Петровца и осталим подручјима која гравитирају Петровцу“.

ПЛАЋАЊЕ КОМУНАЛИЈА

Вијеће мјесних заједница и Вијеће удруженог рада на свом одвојеним сједницима усвојили су информацију о плаћању комунална и накнада за коришћење изграђеног грађевинског земљишта з1 1972. и 1973. годину, а Вијеће мјесних заједница и информацију о конституисању мјесних заједница у општини Будва и проблемима рада мјесних заједница.

ДОЗВОЛЕ ЗА СПОРТСКИ РИБОЛОВ

На одвојеним сједницима Вијећа удруженог рада и Вијећа мјесних заједница донесена је Одлука о морском рибарству и висини накнаде за дозволе за

спортивски риболов на територијалним водама општине Будва, тако што је досадашња зона IV, која је обухватала подручје од Жуковог рта до рта Чач, подијељена на двије зоне - зону IV и зону V. Зона IV, у којој је забрањен лов у току календарске 1974/75. године, обухвата подручје од Жуковог рта - Ријека Режевића до пристаништа Петровца - Катич, а зона V, у којој је дозвољен лов у горе означеном временском периоду, обухвата подручје од пристаништа Петрова до рта Чач. Деснуном Одлуке дозвољен је лов на сарделу с мрежама стајачицама, чији промјер ока на мрежи у мокром стању не смије бити мањи од 15 mm.

Скупштина општине је на заједничкој сједници усвојила још три информације: о регулационим плановима на подручју где се градија изводи на основу детаљног урбанистичког плана, о мјерама које треба предузети за санацију Ставог града Будве и о обавезама буџета и фонда спуштне Будве, те донесла конкретне закључке у вези спровођења ових информација.

ПОЉОПРИВРЕДНИЦИ ИЗЈЕДНАЧЕНИ СА ОСИГУРАНИЦIMA

Спроведена је и одредба члана 32 Статута општине Будва, којом је предвиђено да Општина обезбеђује средства за потпуну заштиту пољопривредних производа и у том погледу их изједначава са осталим осигураницима, јер је Скупштина општине на заједничкој сједници донијела закључак о усвајању Самоуправног споразума о увођењу и финансирању проширеног здравственог осигуравања земљорадника на подручју општине Будва, Петњице, Херцег-Нови, Котор и Тиват, под условом да се новчани износи обрачују према тачно утврђеном броју осигураника по основу евиденција у Служби друштвених пријава и под условом да се у члану II, дода одредба да се Скупштина општине Будва обавезује да учествује у обавези својих осигураника за 100 посто својих средстава.

д. Ј.

ници Крсто Марковић, Владија Јовановић, Драган Дашић, Владо Каженегра и Војо Куљача.

За предсједника Комисије за питње бораца, ратних војних инвалида и породица палих бораца именован је Пеко Лијешевић, а за њене чланове Стево Стјепчевић, Панто Митровић, Даница Јелущић, Илија Медићевић, Нико Данчићевић и Душан Калочтровић.

Комисија је изузетно признавање права на пензији бораца НОР-а има предсједника и четири члана. За предсједника је именован Илија Т. Медићевић, а за чланове Бошко Куљача, Рако Дулетић, Марко Р. Стјепчевић и Нико Р. Данчићевић.

Жарко Миковић је предсједник Комисије за одређивање најнакнаде за експропријисане непокретности, а његов замјеник Војо Грегорић, док су за чланове именовано Ђојко Иванчевић и Панто Митровић, чији су замјеници Лазар К. Борета.

У Комисију за испитивање поријекла имовине, која броји пет чланова и пет замјеника, именованы су Мирослава Орландић, Војо Медићевић, Ђојко Љијешевић, Томо Мартиновић и Нико Рафаиловић.

ИМЕНОВАЊА

Скупштина општине је на заједничкој сједници сва три вијећа именовала Управни одбор Фонда за унапређење саобраћаја на путевима, који се састоји од девет чланова. За предсједника Управног одбора именован је Душан Мрдак а за чланове: Томо Радовић, Драго Станковић, Миленко Бељакаш, Урош К. Зеновић, Владо И. Марковић, Илија Бедовић, Душан Бечић и Иво Јовановић.

Саво Т. Куљача именован је за предсједника Управног одбора Фонда за народну одбрану, а за његове чланове Пеко Љијешевић, Нико Дулетић, начелник Одјељења за народну одбрану и начелник Одјељења за привреду.

Предсједник Управног одбора Фонда за изградњу склоништа је Рако Дулетић, а чланови Мило Грегорић, Никола Јовановић, Саво В. Станишић, Душан Ратковић, Милан Митровић, Крсто Лазовић, Илија Б. Кажанегра и Душан Џекић.

Скупштина општине именовала је Љуба Борету и Блајка Станишића за чланове Управног одбора Фонда за рјешавање стамбених питања учесника НОР-а, док ће преосталих 11 чланова именовати, у складу са Одлуком о оснивању овог Фонда, друштвено-политичке структуре и ради-не организације.

Управни одбор Фонда за пољопривреду и рибарство, према Одлуци о његовом оснивању, броји пет чланова, од којих Скупштина именује три члана из редова грађана, па су за чланове именовани Марко Андронић, Марко Б. Зец и Никола Божковић.

У управни одбор Фонда за исплату накнаде национализованих зграда, дјелова зграда и грађевинског земљишта именовани су Стево Стјепчевић, Јово М. Јовановић, Ђуро Шољага, Стево Чучук и руководилац органа управе надлежан за имовинско-правне послове.

Скупштина општине је именовала за предсједника Комисије за процену непокретности Наду Матовић, а чланови су Пе-

РАДНИЦИ „ЛУЧИЦА“ ЗА ТИТОВ ФОНД

Радници Јећелишића РВИ „Лучице“ и Петровци на моди. них петнаест на броју, одлучили су да постану чланови Титовог фонда. Висина уписнице креће се од 100,00 до 200,00, а укупно је уписано 960,00 динара.

ХЛАДЊАЧА ЗА РИБУ У ГРБАЉСКОЈ ЛАСТВИ

Предузеће „Индустријампорт“ из Титограда приводи крају радове на хладњачи за рибу у Грбљској Ластви. О-

према је већ монтирана. Овај објекат предузете је уступило основној организацији удруженог рада „Рибарство“, погон Бигово. Очекује се да ће изградњом ове хладњаче снабдијевање туристичких мјеста на Црногорском приморју бити редовно. Треба истaćи да је предузеће „Индустријампорт“ отворило у Радановићима савремени угоститељски објекат у коме ће се, поред осталог, служити и рибљи специјалитети.

М. Г.

ИЗ СЈЕНКЕ НА СВЈЕТЛО

НАША ПОСЛА

У једном од наших хотела у овим врелим јула ским данима организована је бар по замисли креатора, једна интересантна туристичка атракција: бал под сунцобранима. Бал је требао да отпочне у 17 часова, али су музички ансамбл „Монтенегро 5“ и организатор, купајући се у сопственом зноју, узлуд очекивали да бал отпочне у заказано вријеме. Недостајала је само једна ситница — бар неколико гостију. А како њих није било, бал је засршен прије него што је и отпочео!

ДУБРОВАЧКА „ТЕМПЕРАТУРА“

Приликом посјете Дубровнику један од општинских функционера је заједно са возачем закључио да је температура у овом граду бар за десетак степени већа него у Будви.

Тек су на крају, када је у колима било немогуће више остати, утврдили да је узрок толикој топлоти укључени гријач у колима!

НАЈЗАД

Коначно је у једној од хала Јадранског сајма одржана добро посјећена манифестација. Међутим, да не би било забуње, не ради се о некој сајамској приредби, већ о уобичајеном тренингу југословенских каратиста који ових дана бораве у Будви.

„НАЈЉЕПШЕ“ ДВОРИШТЕ

Приморске новине упорно покушавају да на подручју комуне пронађу најљепшу башту. Не знамо хоће ли у томе успјети с обзиром на велику конкурenciju, али смо сигури да би економско двориште ООУР-а „Аvala“ у згради „Романија“ ушло у најјежији избор најужаснијих.

Када то ругло испод прозора Скупштине општине не смета општинији да се о њима видимо зашто се

ШТРАЈК ТАКСИСТА

Уочи тринаестојула првога изузетно признавање права на пензији бораца НОР-а има предсједника и четири члана. За предсједника је именован Илија Т. Медићевић, а за чланове Бошко Куљача, Рако Дулетић, Марко Р. Стјепчевић и Нико Р. Данчићевић.

Обраћали смо се више пута општинским службама, сазивали састанке, али наше захтјеве нико није услышао. Нема рецепционера, који има сопствена кола, а да се не бави превозом путника. Зашиг, онда, јми плаћамо дажбине које нијесу тако мале и зашто смо регистровани? Уосталом, ми издржавамо од тога и наше по родице.

Сви таксисти сматрају да су погодјени, а нико им не притиче у помоћ. Иако се налазе на само два-три метра од поште, они немају свој телефон, мада упорно настоје да га уведу!

С. Г.



„Авала“ — Бечићи

ИЗНАД ЈУГОСЛОВЕНСКОГ ПРОСЈЕКА

ТУРИЗАМ спада у ред експанзивних привредних дјелатности првога реда. Ова констатација нарочито се односи на приморски дио наше земље, где туризам и угоститељство остварују највећи дио националног дохотка. Осим то а, од посебног значаја је утицај туризма на развој осталих дјелатности, првенствено саобраћаја, индустрије пољопривреде и комуналне привреде.

Необично повољни привредни услови нијесу силија за задовољење потреба све комплексије тражње како домаћих тако и иностраних туриста. Изградњом одговарајућих капацитета обезбеђењем кадрова и боловом организацијом пословања створени су, уз природне, и остали услови за развој туризма.

Обезбијеђен је ниво понуде који је условио тражњу домаћих и иностраних туриста, а нека места у нашој земљи у првом реду Блед Дубровник Будва и Хвар — газијају у први план и постају „мртвополе југословенског туризма“.

Црна Гора, као дио југословенске заједнице, спада у ред сеома перспективних туристичких подручја. Богатство и разноврсност природних лепота и културно-историјских споменика ученили су да се на овом атрактивном подручју осјети туристички просперитет. То нарочито потврђује податак да је Будва прије 20 година спадала у ред најнеразвијенијих, а данас се убраја у комуне са највећим дохотком по глави становника.

Половином јула: мјеста — ни за лијек

Почетак овогодишње сезоне донио је доста главобоље туристичким посленицима и свим становницима будванске ривијере. Предсезона није задовољила: посјета у априлу, мају и, нарочито, јуну није била ни на нивоу прошле године. У ист

развој туризма у Црној Гори за посљедњих 20 година нарочито илуструју подаци о смјештајним капацитетима и промету. Наме, 1953. године Црна Гора је располагала са 3600 кревета (1000 мање него Еуда данас), а 870 радника опслужило је 45.000 ноћења.

Подаци из прошле године говоре да се туризам са угоститељством јавља као веома важна дјелатност, јер упошљава 6300 радника. Капацитети су повећани на 88.000 лежаја а остварен је и рекордан број од 6,200.000 ноћења. О томе како се развијају туризам у нашој земљи говори податак да је стопа раста туристичког промета у Југославији два пута већа од просјечне европске стопе.

Посљедњих година за нашу земљу је нарочито карактеристичан пораст иностране туристичке тражње, што има велико утицаје на њен трговински биланс са инострanstvom. Просјечна стопа раста туристичког промета у Црној Гори далеко је испад југословенског и свих републичких просјека.

Више од 80% туризма у Црној Гори отпада на Црногорско приморје, где се у склону холеско-туристичком предuzeћу „Монтенегротурист“ налази петнаест основних организација удруженог рада из Улциња, Бара, Сутомора, Петровца, Светог Стефана, Будве, Тивта и Котора.

С. Г.

основних организација удруженог рада с подручја наше општине — „Паласу“, „Светом Стефану“, „Авали“ — Будва, „Авали“ — Бечићи и „Авали“ — инжењеринг — бринули су како да упосле своје капацитете. Ништа мање главобоље нијесу имали ни приватници, односно домаћа радиност који су, не беје разлога, с доста пессимизма гледали на цијelu ову сезону.

Половином јула одједном је дошло до „бума“. Будванска ривијера почела је да се пуни. Ријеке аутомобила из свих крајева наше земље и свијета хрлиле су на плаже Будве, Светог Стефана и Петровца. И највећим пессимистима почела су да се разводрају чела.

— Рачунамо да тренутно на нашој ривијери борави око 40.000 гостију — саопштила јам је у Туристичком савезу Јасмина Куцњевић. — То је рекорд, па се надамо да ће и август тако потрајати. — Хотели су пуни.

— Немамо слободног кревета — јада се Перо Добрљанин, директор основне организације „Авали“ Будва. — Испрпли смо све резерве, све помоћне лежаје. Иста ситуација је и у Бечићима одакле гостије шаљу у Бар, Цавтат и друге градове где још има мјеста.

У домаћој радиности такође је све пуно. У Петровцу има око 2000 кревета, а слободног лежаја „нема ни за лијек“. Исто је у Светом Стефану, Милочеру, Бечићима и Будви.

Радничка одмаралишта пунија су него икад. У скоро тридесетак њих одмаре се око осам хиљада лица.

ПОХВАЛА ЉЕКАРИМА

Годинама је здравствена служба у љетњим мјесецима представљала проблем. Примједби на недовољан број љекара, неуређеност срдинација и других просторија Здравствене станице, чак и на нечистоту, било је редовно.

У Туристичком савезу општине, када смо се ових дана интересовали на шта се гости жале, чули smo и то да су они написли за сходно да у ову нашу туристичку институцију дођу и похвале се на услужност, експедитивност, љубазност и пажњу

будванских љекара и другог здравственог особља.

— Такво запажање гостију више нас је него обрадовало. Посебно што је здравствена служба једна од најосјетљивијих у једном туристичком мјесту као што је Будва, па би ово требало другима да послужи као пример — да отклоне све оно што туристима смета док код нас бораве на одмору — рекао нам је секретар Туристичког савеза Боголуб Рађеновић.

Д. Н.

ДОМАЋИ ГОСТ — ГЛАВНИ

ДАје југословенски најбољи гост потврђује се нарочито ове сезоне. У хотелима „Монтенегротуриста“ борави их сада око 25% — знатно више него ранијих година. На дан 10. јула у ООУР „Авала“ Бечићи било је 48% домаћих гостију, а у хотелима ООУР „Авала“ Будва 869, односно скоро 30% од њиховог укупног броја.

„Авала“ Будва остварила је у јулу већи промет него читаво Хотелско предузеће „Авала“ у прошлoj години. Ресторан на Јазу први дневни промет од 10.000 динара, а новоотворени ресторани на Сајму 20.000 динара.

Овога пута „снимили“ смо хотел „Славија“ који припада „Авали“ Будва. У њој је 10. јула боравило 198 Југословена, а читав хотел има 450 кревета. Установили смо да хотел добија од једног Енглеза нето 128,70 динара дневно, од Немаца 146,16 динара а Југословен оставља пуних 150 динара. Дакле, подаци ја-

сно говоре да нам је домаћи гост итекако драг и добродошао. Он је сачлан ванпансионарски прашао и најзад он је писао свих дванаест мјесеци.

У Бечићима је, примјер, до 1. јула прошле године остварен пансионски промет 1.600.000 динара, а ове године за исти период према 30.000 динара више.

У основним организацијама удруженог рада „Авала“ — Будва и „Авала“ — Бечићи раднички контрола биљежи добрије резултате. У њеним сајмовима налази се по пет радника, који редовно уживају састанке, имају програм рада и обављају терен: контролирају рад на плажи, у шашвима и баровима. Овај контроле даје одличне резултате. Међутим, смо обавијештени у предузећу „Монтенегротурист“, Одбор радинички контроле у „Авали-инжењеринг“, који је формиран у фебруару мјесецу још се ни једном није састао,

Како је Ринхард заволио „Спленид“



ХОТЕЛ „СПЛЕНДИД“ један је од најатрактивнијих најтрајенијих угоститељских објеката на нашој ривијери. Близина плаже, и то најлепше у Европи, тешко и компфор, нијесу једини разлоги због којих гости иду одсједају. У то смо се ујвирили када смо недавно приступили испрању једног госта, који редовно љетује у овом хотелу од како је први пут отворен. Довитљиви директор хотела Трипко Матовић и љубазно особље договорили су да организују свечану испрањну вечеру за Ринхарда Сплиттербера, његову супругу и сина, који већ пет година узастопно посјењују њихов хотел.

Фамилију Сплиттербер (на слици) затекли смо у знатном расположењу, за свечано постављеним столом, пуним цвијећа, које је прекрасно аранжирао конобар Јово Данчић. Окружена пажњом хотелског особља, ова симпатична породица је те ноћи била у центру пажње и осталих гостију, који су по посљедњим мјеста испуњавали хотелски ресторани.

Пошто су упознати да свечаности присуствују и приставници штампе били су вољни за разговор. Поставили им само једно питање: шта им се свиђа у овом хотелу, па га сваког љета посјењују?

— Све, од бистрог мора, прекрасне плаже, објекта, директора и чистачице. Са свим сам се већ упознао, са свим попио пиће. То ме поред осталог, привлачи, и у „Спленид“ се осјећам као код куће. У овом дивном хотелу требаје је само музика, и то једном седмично. Не знам да сам ја најбољи гост — наставља да прича западноевропски турист — али сам сигуран да имам најбољег конобара из Задрани — Јова Данчићевића. То потврђује и овај сто, који посјећу на цвијет. Када престанем да долазим овде, а то ће бити када останим, наслиједиће ме мој син.

Ринхард Сплиттербер је, кажу, за 14 дана потрошио пансион 3.500 марака, али их не жали, јер је, како нам рече, у „Спленид“ добио све што је желио. Зато ће, и други пут, свог љета ускоро бити гост овог хотела. То ће бити његова шеста посјета „Спленид“, па је управа донијела одлуку да му обезбиједи боравак уз попуст од двадесет одсто од цени пансиона.

В. С.

ДЕСЕТ ГОДИНА ОД СМРТИ НИКОЛЕ КОВАЧЕВИЋА

БОРАЦ, РЕВОЛУЦИОНАР И ЧОВЈЕК

К АДА ЈЕ 24. ЈУЛА 1964. ГОДИНЕ, у Игалу код Херцег-Новог, заувијек затворио своје видовите очи, Никола Ковачевић, учитељ, помоћни грађевински радник, новинар, професионални револуционар, учесник на Шестом конгресу Коминтерне, управник Југословенског одјељења на Комунистичком универзитету у Москви, члан бироа југословенских комуниста у Сједињеним Америчким Државама и Канади, први амбасадор нове Југославије у Бугарској, председник Народне скупштине НР Црне Горе, члан ЦК СКЈ. Јунак социјалистичког рада, почасни грађанин Петровца — прве комунистичке општине на Јадрану и, изнад свега, „човјек до краја човјечјег“, он је, слушајући пољедње откуцаје срца, које је куцало за срећу свих људи, био потпuno задовољан и срећан: и најсмјелији његови снови, чијем је остварењу читавог свог богатог и изузетно садржајног живота жртвовао читавог себе, били су углавном већ остварени.

ВАСПИТАЧ ГЕНЕРАЦИЈА ПРЕГАЛАЦА

До свог пољедњег даха, Никола Ковачевић раној је прије свајања и будан сачекивао зору, као и сви који су живјели и радили да људима дозвошу што љепши и рујнији јутра. Постоловично, „као сат“, тачан — није измишљио, у Централном комитету КПИ Црне Горе неки млади сарадници навијали су своје часовнике према другу Старом, како су га из поштовања звали — ниједан часак није губио, а сваки тренутак, као нешто што је драгоцен, користио је што је могао боље. Није претјерано ако се каже да се, као на било коју личност из новије црногорске историје, на њега могу односити ријечи Максима Горког: „Човјек — како то гордо звучи!“

У тек основану Комунистичку партију Југославије Никола Ковачевић ступио је 1920. године, као тридесетогодишњак, у зениту својих стваралачких снага. Један од најближих сарадника и саборца рано преминулог Јована Томашевића, оснивача партијске организације и вође марксистичког покрета у Црној Гори, он је, по угледу на свог узорног учитеља и друга, наставио да до краја живота васпитава генерације прегалаца, смјелих буревесника и одважних бораца за боље сјутра. Као члан најујеж партијског руко водства, Никола Ковачевић је, послиje Обзијане и стављања Ко мунистичке партије Југославије уз закона, радио у обласном, односно покрајинском руководству Независне радничке партије Југославије. Републиканској савезу радника и сељака и редакцији партијског листа „Радни народ“ који је излазио свега годину дана — од 1. јула 1927. до 1. јула 1928. године. Поред низа директивних, непотписаних или разним иницијалима и псеудонимима потписаних чланака, у којима није тешко препознати кристално јасни стил народног трибуна, име Николе Ковачевића налазимо у једном од првих бројева „Радног народа“: налазимо вијест о стављању овог борца под строги полицијски надзор. Као разлог за ту драстичну мјеру, полиција наводи „ширење комунизма, позиваша на буну, обарање постојећег правног поретка, мијењање облика владавине, успостављање у Црној Гори стања као што је у Совјетској Русији..“

ГРАХОВО — БЕЧ — МОСКАВА

Не водећи рачуна о ризику коме се излаже, што је и једна од основних одлика сваког револуционара, Никола Ковачевић, заједно с неколицином руководећих југословенских комуниста, међу којима су се налазили Камило Хорватин, Буро Цвијић и Божидар Масларин, упућује „свим борбеним и сељачким организацијама у нашој земљи“ отворено писмо под насловом „Против опорезивања радника и сељака, за опорезивање капитала и велепосједа“ у коме се предлаже да се путем заједничких зборова, штампе и осталих акција поставе захтјеви за „брисање огромних буџетских издатака на високу бирократију, полицију, милитаризам и наоружање и попуштање ратних дугова, потпуно укидање пореза на радничке нације, најменшетничке и чиновничке плате, прогресивно опорезивање капитала и прихода и за опраштање свега заосталог дужног пореза сиромашном и средњем сељаштву и малим занатлијама“. Не само тај апел, већ и говор који је одржао 13. фебруара 1928. године на величанственом збору у Подгорици показу

је да се овај пролетерски борац није плашио полицијских пријећи и прогона. „У десет година живота ове земље“ — рекао је Никола Ковачевић тада — „ви сте могли видjetи само нове наете и нове реакционарне законе, који у клици гуше радничко-сељачке слободе“. Затим је, уз бурно одобравање присутних, говорио о банкама и зеленашком интересу, о гробују експлоатацији којој је изложен најмученији радник и сељак. Апеловао је на присутие да их ови примјери близак и учврсте у тешкој борби за власт и ослобођење, којој је радничко-сељачки савез једини здрава платформа.

Не дugo послиje овог збора уследио је „нови потез“ републике. У броју од 1. марта 1928. године „Радни народ“ доноси на првој страни протестни чланак у вези са одлуком великог жупана Мишовића о прогонству Николе Ковачевића из Подгорице у Грахово. У броју од 1. маја 1928. године читамо, између осталог, у напису „Шта се све не ради у данашњем капиталистичком добу и режиму?“

„Безобзирно прелазећи преко законских прописа, разни капиталистички режими просто су се натјецали и најтучу се у сламанаја радничког покрета, шиканирајући, прогонећи и премлађујући његове најбоље борце... у низу тих непреледних хапшења, прогонстава, убиства... постао је жртва и друг Никола Ковачевић. Њега су пројерили у Грахово, где се родио, и ту оградили кинеским зидом...“

„У Грахово — пише Никола Ковачевић у чланку „Грахово — Беч — Москва“ — нисам могао да исхрњајем породицу... Радити у партијској организацији било је тешко, јер у малом мјесту одржати састанак беље, а бити под полицијским надзором није било лако. Укратко, био сам од мале користи и

Партији и породици... Зато сам предлагao да побegнем испод полицијског надзора и да се запосlim у неком већем граду, где би ми био omogućen и партијски rad. У јулу sam добио одговор да је Централни komitet одлучio da idem u Moskvu као делегat na Šestu kongres Kominterne i da ostanem tamo као управnik Југословenskog odjeleњa na Komunističkom universitetu... Drugovi iz Pokrajinskog sekretarijata organizovali су sve што је bilo потребno za moje bljekstvo... Kod kuge sam ostavio drugariju sa troje djece (četvrtog je trebalo da se uskoro rodi) i 30 dinara готовine... Чим sam stigao u Moskvu, pošao sam na Kongres Kominterne, koji je već bio počeo nekoliko dana ranije. Tu sam se prikљučio jugoslovenskoj delegaciji. Po završetku Konгреса javio sam se na novu dužnost, a jednom delegatu iz Kanade dao sam 25 dolara, koje sam dobio u Moskvu, da ih ponauče mojoj porodici из Kanade. On je to i izvršio. Time sam mislio da prevaram jugoslovensku policiju da sam, tobоже, u Kanadi, a ne u Moskvi. Međutim, činili mi se da u tome niješam uspijelo; nako sa zakashićem, ipak su doznali gdje sam bio.“

У СВЕМУ ПРИМЈЕРАН И РИЈЕДАК

Године 1928. Никола Ковачевић је био принуђен да напусти своју земљу у коју ће се вратити преко Беча, СССР, Манџурије, Кине, Владивостока, САД и Канаде тек послиje шеснаест година плодног револуционарног рада о којима се, најжалост, не зна много. Влајко Беговић сјећа се сусрета с Николом Ковачевићем, као другом Милером, у Бечу, 1930. године и тако му је као члан ЦК КПЈ у току једне шетње, држећи га под руку, јасно и језгровито изненадио ситуацију у пар-



тијској организацији на појасујујућу Босне и Херцеговине, преносећи му, на kraju, задатак да пође у Босну radi успостављања веза и обнављања партијске организације чији је рад био готово парализан послиje провале 1929. године. „Добијаш веома тежак задатак... у тешкој ситуацији, али у добру је лако добар бити, на мјуци се познају јунаци!“ — рекао је Влајко Беговић на растанку Никола Ковачевић, човјек о чијем јунаштву, бескомпромисности, када су у питању интереси револуције, и плениности, када је био у питању човјек, причају не само његови сарадници, они који су га најбоље познавали, него и многобројни исељеници из Сједињених Америчких Држава и Канаде и наши радни људи, којима је његова смрт тешко пала — као губитак изузетно драгоценог, близког и драгог човјека чије је место тешко попунити... А он — други Стари, Клајн, Милер, Марко Шикић, Старина Новак, Андира Бащановић и на која

АМБЛЕМ И ПОВЕЉА ПОЧАСНОГ ГРАБАНИНА

Скупштина општине је на заједничкој сједници својих вијећа, одржаној 22. јула, одлучила да се за израду ликовног рјешења Амблема и Повеље почасног грађанина општине Будва распише конкурс, који ће бити објављен у „Побједи“ и „Политици“. Стручни жири сачинавају: Јово Ивановић (председник), Александар Пријић, Миленко Дујовић, Драган Новаковић, Иво Арменко, Бранко Зеповић, Богољуб Рађеновић, Мирослав Лукетић и Никола Вучковић.

МАРКСИСТИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ

ХУМАНИЗАЦИЈА РАДА И ОСЛОБОЂЕЊЕ ЛИЧНОСТИ

ХУМАНИЗАЦИЈА РАДА састоји се, углавном, у томе да на човјека гледаје као на актера људске историје, представује сарадњу и да се, најзад, прилагођавање човјека машинији замјени прилагођавањем машине човјеку.

Било који вид отуђења човјека не спомињају је социјалистичким хуманизмом, а да би га отварио човјек се мора ослободити свих облика отуђења, а прије свега мора доживјети ослобођење рада. Економски ослобођење рада је „укидњање човјека од представа за производњу и других услова рада“, ликвидација неједнакости и свих фундуса из којих би проистекла експлоатација човјека по човјеку. Јер „када се говори о раду, онда је ријеч испосредно о самом човјеку“ (Маркс: „Рани радови“).

Процес хуманизације рада и међуљудских односа скажно и револуционарно се одвија у нашим друштвеним условима, где су људски рад и друштвени односи дошли до оне развојне фазе у којој се поставља питање његовог хуманистичког садржаја и смисла.

Сваки актер револуционарних друштвених кретања у нашој земљи уочава да

дијалектичко јединство социјалистичке и научно-техничке револуције јесте онај и

историјски пут којим започиње укидање

свих видова човјекова отуђења и класне

подијељености рада на мануелни и инте

лекулатни.

Материјална производња захтијева ви

ше физичких напора, док је самоуправ

љава, као друштвена функција, интелек

туални напор свих актера. Због тога хум

анизација друштвених односа, изискује ста

лан напор и прогресиван ангажман духовн

ог стваралаштва, виши ниво знања и образовања, јер оно снада међу најважније претпоставке самоуправне демократије.

Један од најбитнијих предуслова за истинску хуманизацију рада јесте развијање производних снага друштва као материјалне базе и интегралног самоуправљавања. Развијење самоуправљавања се све више афирмише као најплоднији друштвени облик за нарасле производне снаге савременог друштва. Радничко самоуправљавање у Југославији манифестише се као историјски облик синтетизирања свих вида дјелатности, које су раније биле раздвојене и отуђене од радника.

Хуманизација рада у нашим условима представља отворен процес међусобног прокријалаша и јединства технике и науке, креативности и цјеловитosti људског рада. Она подразумијева најпрогресивнија осврнања људског духа у форми примјењене науке и културе у индустријској технologiji, културе међусобних људских односа и радних навика, као и самоуправне свјести и самоуправне културе, које пројектима узајамна одговорност за заједничко дјело и развијена солидарност радних људи.

Историјски смисао социјализма, садржак је у стварању нове материјално-духовне основе за превазилажење економског, политичког и свих других облика отуђења и за ослобођење личности од елемената подвлашћања на приватну и јавну сферу. Самоуправни социјализам је најизразитији пример уважавања и уздижења човјека и остваривања његове слободе. Ово ослобођење човјекове личности остварује се путем рада, у форми револуционарне праксе. А слобода је искључиво људ

ска категорија. „Човјек постаје истински слободан кад слобода постане његов начин живота, кад није uređena законима, већ остварена суштински човјека и друштвених односа“ (Ленин: „Држава и револуција“).

Човјек своју индивидуалност може остварити само у слободном друштву као самоуправљачко. Бити слободан значи остваривати право на третирање стварних друштвених проблема и бити социјално зрео за обавезе које слобода захтијева од човјека. У свим друштвеним пословима мора до изражавања доњи волаја радних људи, јер „суштина самоуправљавања и јесте у томе да већина радника дође до изражавања и да се о немогућају изјаве појаве које су резултат људских слабости“ (Тито).

Процес хуманизације и ослобођења личности није дар неба или „многија владара“, него резултант објективних креативности и услова, а не тече сам од себе него свјесним дјеловањем и активним ангажовањем у борби за слободу. Остваривање људске личности могуће је једино социјалистичком праксом. Кроз своје ослобођење човјек се потврђује као стваралачка и ангажована личност. У вези с тим, степен социјалистичког развијатка оцењује се по томе какав став друштво има према човјеку и колико обезбеђује подстиче његов развој.

</div

Сибирь у Тюрсокаку

Спортски живот је саставни дио једног града. Воле га и млади и стари, једнако је потребан једнима и другима. За спортске догађаје се живи, велике спортске манифестије окупљају огромне масе људи. Није ни чудо. Спогреје велики амбасадор пријатељства и зближавања, младости и полета. Свједоци смонаглог продора спорта и у најзабаченија мјеста, чак и у села. О спорту у великим градовима сувишно је говорити.

А Будва, која није мало мјесто и која је доста позната и у свијету, мало има од спорта. Та је констатација, много пута понављана. Нема скупа у комуни, а да се то питанье не начне. И, обично се увијек остаје на — констатацијама!

Недавно је на заједничкој сједници Општинске конференције Савеза комуниста и Општинске конференције Савеза омладине, било ријечи о овом питању. Као и много пута, чули смо да Будва не-ма спортских терена, да је масовна физичка култура запостасљена, да постоје три-четири колективи која таворе у подсавезним и републичким лигама. Зашто је тако? Докле? То су питања на чији ће се одговор вјероватно још дugo чекати.

Чудно је да туристички посленици у Будви не схватају улогу спорта у развијању једног града, који има велике туристичке атракције. Спорт је таквом граду неопходан. У ствари, он је једна од компонената туристичког развоја. Јер, не треба заборавити да сваки Европљанин, био он од 20 или од 70 година има већу спортску културу него ми. Он захтијева терене за рекреацију, хоће, како се то стручно каже, да се активно одмара. А што му Будва нуди? Два-три тениска игралишта, једну аутоматску куглану, и то је све.

У Будви постоји СОФК-а, која треба да усклађује и координира спортску активност односно да програмира и каналише спортски живот у граду. А састала се свега једном или два пута! Како, онда, тражити да се неки други брине о спорту?

Иако има пливачку и ватерполо традицију, Будва је без тих спортова! Колико је то парадоксално казује и чињеница да само Бока има у савезним лигама шест ватерполо екипа, од којих су три прволигаша. Чак и села у Боки, као што је Ораховац, имају клубове. Будва нема свог представника ни у републичкој лиги. А млади воле пливање, желе да раде, али нема ко да их води. Постоји у хотелу „Интернационал“ базен који одговара прописима за такмичење. Међутим, њега нико не користи.

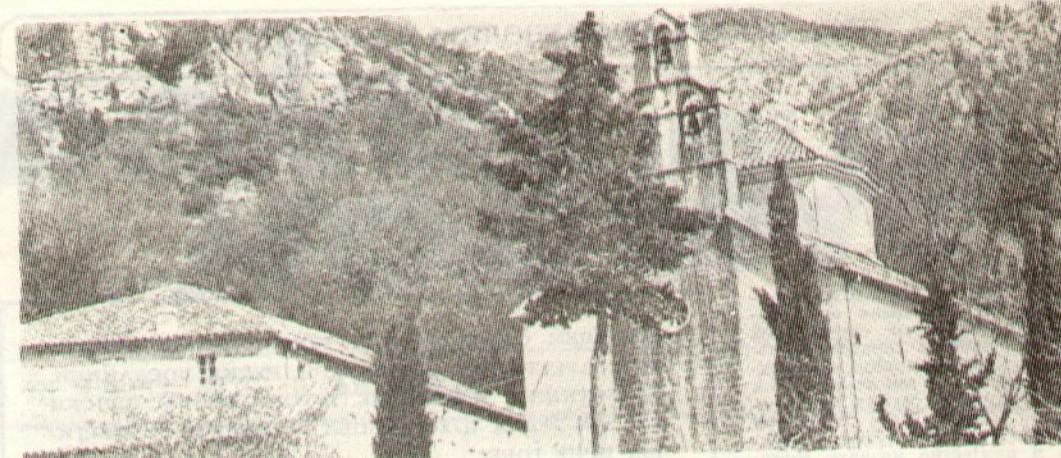
Ипак није све црно у спорском животу. Постоји један изузетак. Пионирни Основне школе „Стјепан Митров Ђубишић“ који, иако не мају ни минималне услове за рад, постижу добре резултате. Са њима ради вриједни ентузијаста наставник Ђоко Пејаковић који даје мијеп

НЕ ТРЕБА ЛИ, МОЖДА ДА
СТАРИЈИ ПОЂУ ПРИМЈЕ-
РОМ СВОЈИХ МЛАЂИХ СУ-
ГРАЂАНА

примјер како треба прилагати спорту. Остаје да се запитамо: не треба ли, можда да старији пођу примјером својих далеко млађих супротивника?

С. Грегориј

ТУРИСТИЧКИ
ВОДИЧ



МАНАСТИР ПРАСКВИЦА

ОД ЧЕТИРИ СТАРА
МАНАСТИРА која се
налазе на територији
Паштровића (Прасквица, Ду-
љево, Режевићи и Гради-
шта), по значају се посебно
издава манастир Прасквица
Доксумената, који би одре-
дили вријеме његовог на-
станка, нема, али многи по-
мени и предање говоре да је
и овај национално-просвјет-
ни и политички центар на-
стао у доба Немањића.

Манастир Прасквица на лази се на осмом километру од Будве у правцу Светог Стефана, тачније поред јадранског пута, изнад хотела „Милочер“. Манастир је имао додио по истоименом извору чија вода има укус брескве која се у овом крају назива „прастка“. Опасан је зидом, има двије цркве, манастирски конак и зграду старе школе. У кругу манастира налази се једно од најуређенијих гробља на Црногорском приморју. Зграда основне школе у којој се и данас одржава настава једна је од најстаријих на Приморју.

Архитектонско богатство манастира, очуване фреске и иконе, мноштво старих спица, књига и докумената, разни предмети којими се служи црква и друго, чине да је овај споменик културе најбогатији предметима од не-процјењиве вриједности. Црква св. Тројице (мања), предма предању, саграђена је 1050, а први пут се помиње 1307. године, приликом доласка краља Милутина у Котор. Већа црква саграђена је 1847. године, али је на том мјесту раније цркву саградио Балша III, владар Зете. Недавно су пронађени остатци фресака на разрушеним зидовима те прве цркве, и заједно с фрескама у мањој цркви представљају значајно културно наслеђе овог краја. Ти бащинични цркви по

много тога што нам простор не дозвољава да набројимо и истакнемо у вези с овим спомеником културе. Заслуга игумана Бориса Кажанегре је што се велики број разних експоната сачувао до данас и што су заштићени од даљег пропадања. Захваљујући томе што игуман ужива повјерење људи у Пашијовићима, манастир чува бројне експонате који су до недавно били власништво појединачних племена и братстава.

За манастир Прасквицу се с правом може рећи да је манастир музеј. Не само што има посебне музејске просторије, већ посматрајући га као цјелину. Добар дио простора у њему посвећен је најновијој историји Пашијовића.

д. н.

Обавјештење

ГРАЂЕВИНСКО ПРЕДУЗЕЋЕ „РАДНИК“ ИЗ ДОБОЈА ОБАВЈЕШТАВА СВЕ ЗАИНТЕРЕСОВАНЕ РАДНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ И ГРАЂАНЕ СА ПОДРУЧЈА ОПШТИНЕ БУДВА ДА ОТПОЧИНЕ С РАДОВИМА НА ИЗГРАДЊИ СТАМБЕНЕ ЗГРАДЕ ЗА ТРЖИШТЕ У НАСЕЉУ ПОДКОШЉУН У БУДВИ.

СТАМВЕНА ЗГРАДА ЋЕ РАСПОЛАГАТИ ГАРСО-
ЊЕРАМА, ЈЕДНОИПОСОБНИМ И ДВОИПОСОБНИМ СТА-
НОВИМА, ТЕ ВЕЋ ГОТОВИМ КОМУНАЛНИМ ОБЈЕКТИ-
МА: УЛИЦОМ, ЗЕЛЕНИЛОМ, ЈАВНОМ РАСВЈЕТОМ, КА-
НАЛИЗАЦИЈОМ И ДР,

ЗАИНТЕРЕСОВАНИ МОГУ ДОБИТИ СВА ОБАВЈЕШЋЕЊА У УПРАВИ ГРАДИЛИШТА У БУДВИ, СРИЈЕДОМ И ПЕТКОМ ОД 9 ЧАСОВА, ЗАХТЈЕВЕ ЗА КУПОВИНУ СТАНОВА ПРИМАМОДА ДО 15. ОКТОБРА 1974. ГОДИНЕ.

Г. П. „РАДНИК“ ДОБОЈ РАДИЛИШТЕ — БУДВА

ПРЕД ОТВАРАЊЕ МАУЗОЛЕЈА НА ЛОВЂЕНУ

„...ЉУБАВ ПРЕМА СЛОБОДИ ПРОЖДИРАЛА ЈЕ У ЊЕМУ СВЕ ЉУБАВИ...“

Од прије неколико година, заправо од доласка ријетког ентузијасте, професора Горазда Деклеве, манастир Подмайнин код Будве постао је привлачна мета многобројних страних туриста. Крепак старац, који је „свему наредан“, веома укусно је уредио и намјестио познату Његошеву собу, која је – вада да би га успављивао жамор таласа – прозорима била окренута према мору. У овом манастиру највећи људијословенски пјесники проповедије су се изјасниле 1836. године. Ту је завршио „Слободијаду“ и радио на „Горском вијенцу“, величественој поеми о борби за слободу, која би и када би „сав наш народ изумро, за сва времена сачувала његов горостасни лик“.

Не зна се, међутим, колико има истине у причању да иза тог боравка у Манастиру „стоје“ другачији мотиви, да је био у питању Његошев лични роман чије су странице замели вихори заборава. Но, и такво тумачење: да је надгледао радова на манастирском имању и изградња простране и лијепе терасе било у неку руку последица једине младалачке авантуре, не би морало да буде сасвим неосновано. Био је млад и лијеп, „циногорски Ахилес и Орфеј“, „диз од човјека“, који је „стасом и људском дивотом надмашивао милионе људи“, „винар и лепши него иједан гранатир у Бечу“, „онај српски бан од Косова“, Његош, сасвим сигурано, није остављао равнодушним отменијијски спијет на свим дворовима, Кадуна његовог побратима, Али-паше Сточевића, није могла да скриje одушевљење својим „дјевером, Радем владиком“: „Турске ми вјере“ – рекла је она – „да је у нашем царству, седам пута бисмо га женили док би евлад (потрод) имао“. А сам Владика, у коме је „венуло архијастирско достојанство“, изјавио је, према Медаковићу, да би дао све што има само да му је обријати браду.

Уз чашницу „антигрипину“ – лозове ражије помијешане са сочним неких горких, љеконитих, трава, професор Деклеве почиње да прича о Његошу тврдећи да је владика циногорски, као и његова земља, до дана да-наш је, остало „познати анеиспјати“ и да је за многе био, а и да-наш је, загонетка.

УХОДИЛИ СУ ГА, ОГОВАРАЛИ ОПТУЖИВАЛИ...

Може изгледати чудно и претенцијозно зашто се, по ред многих других, неупоредиво позванији од мене, и ја, још у овим годинама, интересујем Његошем – као да се извиљава Деклева. – Ето, баш ради тога што сматрам да се за његовим болно кратким животним трагом може још увијек трагати и у том проучавању наини на покое зрио бисера,

Пребирајући по брижљиво поређаним фасциклатама, Деклева наставља:

– Више него иједна личност из политичке и културне историје онога доба или колико било која друга, Његош је интересовао научне и јавне раднике – Аустријанце, Прусе, Французе, Турке – који су, разним по-видима и с различитим циљевима и задацима, долазили у Црну Гору, као и они с којима се он на својим путовањима сретао у Трсту, Бечу, Русији, Венецији, Напуљу, Риму... Бавили су се њима турске великодостојници и њихове кадуне, руски губернатори и њихове кнерице, аустроугарски канцелари и њихове књешиње, разне војводије и маркизе, аустријски и руски посланици и њихови доушици, српски кнез и једна пјесникиња – „несујена књегиња Црне Горе“. Послије сусрета с „републиканцем већим од президента Француске Републике“, кнез Метрних је изјавио да циногорског владику треба брижљиво надзирати ради његових слободумних назора и погледа...

ЊЕГОШЕМ СУ СЕ БАВИЛИ ТУРСКИ ВЕЛИКОДОСТОЈНИК, АУСТРИЈСКИ КАНЦЕЛАРИ, РУСКИ ПОСЛАНИЦИ, ВОЈВОДИЈЕ И МАРКИЗЕ, ТУРСКИ ВЕЗИРИ, СРПСКИ КНЕЗ И ЈЕДНА ПЈЕСНИКИЊА – „НЕСУЈЕНА КЊЕГИЊА ЦРНЕ ГОРЕ“

... Без весела и задовољства живота – наставља Професор са изјасненом сјетом на гласу – имајући у свом карактеру више од световног владара него од духовног вође, вјечито као на мртвој стражи. Владика није марио за благо и драго камење које његово достојанство није могло ни смањити ни увећати, што је доказао продајом брилијантских прстенова и осталих драгоцености – поклон руског цара и аустријског хесара – да би купљеним животом олакшио још једну гладну годину народу црногорском. Али, без обзира на то, завидљивци су писали у Петроград како је лукав, варалица и закопчан, да се потпуно срозао у очима свога народа, јер се „према народној нестапаји позицija горе него турски везир“ и да би, по својим начелима, „да за десет форинти и мештији светога Петра које се налазе на Цетињу“. Оптуживали су га како није поини на Цетињу оних 17.000 форинти, које је добио за овај манастир, и како хоће да тај новац уложи у Бечу, а „донације“ не опљачката све оно што припада манастиру и цркви на Цетињу, и онда ће побјећи у Бечу“. Када се све ово има у виду, не треба се чудити што су у њему бијесније најстражније буре, које су свemu одузимало сквидањи смисао и све претварале у загонетку...

... Племенит, поуздан, о-светољубив, љежак, пркосан, каткај и суров: понекад је дајубити кога је хтio – на браћа Професор Његошеве особине, мјерени сваку ријеч. Сам о себи рекао је да је „владар међу варварима и варваринима међу владарима“. Био је слободан човјек који не припада ни Аустрији, ни Русији ни Турској, у коме је „љубав за слободу пројдирала све љубави“, и, у исто vrijeme – „роб петроградских буди!“ А за многе своје савременике – енглеске лордове, италијанске адвокате и књижевнике, за све који су му прилизали без задњих мисли и намјера – био је у свemu изузетно личност. Жалили су га, јер је „био осјетљив за све лијепо што живот пружа, а при томе калуђер и пустинjak“. Изазивало је дивљење и поштовање његовој одушевљењу Црном Гором, кремен-каменом „који на сваки удар орган даје“, „земљом у којој влада права слобода“ и у којој је „опседнути посљедица искра српске независности“, а чије „кључеве он држи“. Знао је, исто тако, да јајуке: „Да је лијепа, Црна Гора се не би Црна Гора звала, већ

мљечна или медена...“ И даље она је „само зло, како је зли најгори гони, а ја, који сам њен син, не могу јој име произвести што се нећу згрозити...“

ПОГРЕШНИ ПОДАЦИ, ПРОИЗВОЉНИ СУДОВИ И МИШЉЕЊА...

Било је много Његошевих савременика који су му прилазили по-вршио или онако како је одговарало њиховим пословицама, па се не треба чудити његовој скепси и резервираности према свима онима којима је сметао што се он „не држи владичанског чина“, већ је „владика и није владика“, односно који су знали да се неумјесно нашле на рачун црногорске и неимајтине... Није без разлога у једном писму Јеремији Гагићу крикнуо како да њега „приближиша нема до у гробу“.

Настављајући да претvara по фасциклатама, Деклева напомиње да је ријетко о коме, као о Његошу, и колико о њему, написано производњи судова и мишљења...

... Како, на пример, разумјети неког Француза – звао се Гијом Депај – који је запишао између осталог

... По живости свога духа и по ширини својих знања, то је (мисли се на Његошу) био један од најизузетнијих људи... Васпитан на двору у Русији, где се издавао својом великим интелигенцијом, био је врло упућен у теологију, егзактне науке, географије...

О тобожњем Његошевом школовању у Русији, где је он боравио свега у два маха 1833. и 1837. године – и то само неколико мјесеци – писало је и у „Вељакија французскија енциклопедија!“ А Франција Фријеј, који је као љекар боравио на Цетињу у специјалној мисији француске Владе, и српски официр Јован Влаховић су у дјелу „Савремена Црна Гора“ забиљежили:

... Био је чобанин у дјетинству, а поезија се пробудила у његовој души услед усамљености у којој су прошли његове прве године. Касније, за вријеме брижљивог школовања у Петрограду, лако су дошли до изражaja његове племените особине и, ломећи прву љуску пастира-самљица и беспосличара, показао је убрзо способност пјесника и научника...

... Петар III (или II) – или, како му је право име Раде Томов – владика или принци-митрополит Црне Горе, рођен 1812. године... Син је Саве Маркова... Петар III, који је узео ово име дошавши на власт, био је настављач политичког дјела његовог претходника, али и књижевни реформатор свог малог народа. Васпитан је у Петрограду одакле је дошао са звањем Ђакона...



Његош

И ЧЕТРДЕСЕТ ГОДИНА ПОСЛИJE СМРТИ!

Швајцарац А. Мелан, специјални изјавштач француских листова из многих земаља, који је сматран као познавалац Црне Горе и њених становника, на сљедећи је начин, очигледно мијешајући Његоша и књаза Николу, „објаснио“ Владичину „страст“ према билијару:

... Кнез Петар, прије него што је почeo да влада овим планинама, био је у Паризу и поширео имајући, „позајмљивали“ и присипавали један од другога, чак и историчарима, специјалним изјавштачима појединачних листова и путописцима, који су не познајући језик, сасвим лажно могли да гријеше. Али, ево шта се додjalo Историјском архиву из Париза. Та еминентна установа обратila се писмом Његошу (и то 40 година послиje његове смрти!) и, препоручујући ми се, затражила пјесникову „потпуну биографију“ ради штампа у „Општој биографској и генеалошкој историји“, које је дјело – како се наглашава у Писму – „јамијењено да остане за навијек у свим важнијим библиотекама свих народа“.

... Дакле – завршава професор Деклева – ја немам могућности, ни времена, да се студије изједињијући, „позајмљивали“ и присипавали један од другога, чак и историчарима, специјалним изјавштачима појединачних листова и путописцима, који су не познајући језик, сасвим лажно могли да гријеше. Али, ево шта се додjalo Историјском архиву из Париза. Та еминентна установа обратila се писмом Његошу (и то 40 година послиje његове смрти!) и, препоручујући ми се, затражила пјесникову „потпуну биографију“ ради штампа у „Општој биографској и генеалошкој историји“, које је дјело – како се наглашава у Писму – „јамијењено да остане за навијек у свим важнијим библиотекама свих народа“.

— Дајмо, на крају, да се не треба толико чудити поједињијима, који су податке, потпуно очигледно, „позајмљивали“ и присипавали један од другога, чак и историчарима, специјалним изјавштачима појединачних листова и путописцима, који су не познајући језик, сасвим лажно могли да гријеше. Али, ево шта се додjalo Историјском архиву из Париза. Та еминентна установа обратila се писмом Његошу (и то 40 година послиje његове смрти!) и, препоручујући ми се, затражила пјесникову „потпуну биографију“ ради штампа у „Општој биографској и генеалошкој историји“, које је дјело – како се наглашава у Писму – „јамијењено да остане за навијек у свим важнијим библиотекама свих народа“.

— Дајмо, на крају, да се не треба толико чудити поједињијима, који су податке, потпуно очигледно, „позајмљивали“ и присипавали један од другога, чак и историчарима, специјалним изјавштачима појединачних листова и путописцима, који су не познајући језик, сасвим лажно могли да гријеше. Али, ево шта се додjalo Историјском архиву из Париза. Та еминентна установа обратila се писмом Његошу (и то 40 година послиje његове смрти!) и, препоручујући ми се, затражила пјесникову „потпуну биографију“ ради штампа у „Општој биографској и генеалошкој историји“, које је дјело – како се наглашава у Писму – „јамијењено да остане за навијек у свим важнијим библиотекама свих народа“.

— Дајмо, на крају, да се не треба толико чудити поједињијима, који су податке, потпуно очигледно, „позајмљивали“ и присипавали један од другога, чак и историчарима, специјалним изјавштачима појединачних листова и путописцима, који су не познајући језик, сасвим лажно могли да гријеше. Али, ево шта се додjalo Историјском архиву из Париза. Та еминентна установа обратila се писмом Његошу (и то 40 година послиje његове смрти!) и, препоручујући ми се, затражила пјесникову „потпуну биографију“ ради штампа у „Општој биографској и генеалошкој историји“, које је дјело – како се наглашава у Писму – „јамијењено да остане за навијек у свим важнијим библиотекама свих народа“.

— Дајмо, на крају, да се не треба толико чудити поједињијима, који су податке, потпуно очигледно, „позајмљивали“ и присипавали један од другога, чак и историчарима, специјалним изјавштачима појединачних листова и путописцима, који су не познајући језик, сасвим лажно могли да гријеше. Али, ево шта се додjalo Историјском архиву из Париза. Та еминентна установа обратila се писмом Његошу (и то 40 година послиje његове смрти!) и, препоручујући ми се, затражила пјесникову „потпуну биографију“ ради штампа у „Општој биографској и генеалошкој историји“, које је дјело – како се наглашава у Писму – „јамијењено да остане за навијек у свим важнијим библиотекама свих народа“.

— Дајмо, на крају, да се не треба толико чудити поједињијима, који су податке, потпуно очигледно, „позајмљивали“ и присипавали један од другога, чак и историчарима, специјалним изјавштачима појединачних листова и путописцима, који су не познајући језик, сасвим лажно могли да гријеше. Али, ево шта се додjalo Историјском архиву из Париза. Та еминентна установа обратила се писмом Његошу (и то 40 година послиje његове смрти!) и, препоручујући ми се, затражила пјесникову „потпуну биографију“ ради штампа у „Општој биографској и генеалошкој историји“, које је дјело – како се наглашава у Писму – „јамијењено да остане за навијек у свим важнијим библиотекама свих народа“.

— Дајмо, на крају, да се не треба толико чудити поједињијима, који су податке, потпуно очигледно, „позајмљивали“ и присипавали један од другога, чак и историчарима, специјалним изјавштачима појединачних листова и путописцима, који су не познајући језик, сасвим лажно могли да гријеше. Али, ево шта се додjalo Историјском архиву из Париза. Та еминентна установа обратила се писмом